

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Plenárisülés-dokumentum

A7-0285/2011

20.7.2011

JELENTÉS

az európai ombudsman 2010. évi tevékenységéről szóló éves jelentésről
(2011/2106(INI))

Petíciós Bizottság

Előadó: Iliana Malinova Iotova

RR\874476HU.doc

PE466.968v02-00

HU

Egyesülve a sokféleségben

HU

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	10
A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE.....	14

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az európai ombudsman 2010. évi tevékenységéről szóló éves jelentésről (2011/2106(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az európai ombudsman 2010. évi tevékenységéről szóló éves jelentésre,
 - tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ.) 24. cikkének (228) bekezdésére, 228. cikkére, valamint 298. cikkére,
 - tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 41. és 43. cikkére,
 - tekintettel az Európai Parlament az ombudsman feladatainak ellátására vonatkozó szabályokról és általános feltételekről szóló, 1994. március 9-i 94/262/ESZAK, EK, Euratom határozat¹ módosításáról szóló európai parlamenti határozat elfogadásáról szóló 2008. június 18-i állásfoglalására²,
 - tekintettel az Európai Parlament és az ombudsman között 2006. március 15-én kötött együttműködési keretmegállapodásra, amely 2006. április 1-jén lépett hatályba,
 - tekintettel az ombudsman alapokmányának 2009. január 1-jei végrehajtási rendelkezéseire³,
 - tekintettel az európai ombudsman tevékenységéről szóló korábbi állásfoglalásaira,
 - tekintettel eljárási szabályzata 205. cikke (2) bekezdésének második és harmadik mondatára,
 - tekintettel a Petíciós Bizottság jelentésére (A7-0285/2011),
- A. mivel az európai ombudsman tevékenységéről szóló 2010-es éves jelentést 2011. május 10-én hivatalosan benyújtották a Parlament elnökéhez, az ombudsman, Nikiforosz Diamandouros pedig Brüsszelben, 2011. május 23-án a Petíciós Bizottság elé terjesztette jelentését,
- B. mivel az EUMSZ. 24. cikke kimondja, hogy „minden uniós polgárnak joga van a 228. cikkben intézményesített ombudsmanhoz fordulni”,
- C. mivel az alapjogi charta 41. cikke kimondja, hogy „mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit az Unió intézményei, szervei és hivatalai részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék”,
- D. mivel a közös külpolitika, biztonságpolitika és az Európai Tanács feladatai az ombudsman

¹ HL L 189., 2008.7.17., 25. o.

² HL C 286E., 1009.11.27., 172. o.

³ Elfogadva 2002. június 8-án, és módosítva az ombudsman 2004. április 5-i és 2008. december 3-i határozataival.

hatáskörébe tartoznak,

- E. mivel a charta 43. cikke kimondja, hogy „bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerint székhellyel rendelkező bármely természetes vagy jogi személy jogosult az Unió ombudsmanjához fordulni a közösségi intézmények vagy szervek – kivéve az igazságszolgáltatási hatáskörében eljáró Bíróságot – tevékenysége során felmerült hivatali visszássággal kapcsolatban”,
- F. mivel a Lisszaboni Szerződés hatálybalépésével az Európai Unió Alapjogi Chartája a legtöbb tagállamban jogilag kötelezővé vált, amely további legitimitást biztosít az európai ombudsman határozataihoz,
- G. mivel a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése jogalapot vezetett be az uniós intézményeken, hivatalokon és ügynökségeken belül alkalmazott közigazgatási eljárás általános szabályaira vonatkozóan, amelynek az EUMSZ 298. cikke értelmében „egy nyitott, hatékony és független európai igazgatásra” támaszkodik, valamint hatást gyakorol az európai ombudsman munkájára, többek között az Európai Külügyi Szolgálat létrehozása és az Európai Tanács uniós intézménnyé válása következtében,
- H. mivel hivatali visszásság abban az esetben történik, ha egy közjogi szerv elmulasztja a rá vonatkozó szabálynak vagy elvnek való megfelelést,
- I. mivel a Parlament 2010. január 20-i strasbourgi plenáris ülésén ismét európai ombudsmanná választotta Nikiforosz Diamanduroszt, aki 2010. október 25-én Luxembourgban a Bíróság előtt letette a hivatali esküt,
- J. mivel az európai ombudsman intézménye 2010. szeptember 27-én ünnepelte fennállásának tizenötödik évfordulóját; mivel az elmúlt másfél évtized során az ombudsman több mint 36 000 panaszosnak válaszolt és 3800-nál is több vizsgálatot végzett a lehetséges hivatali visszásságok ügyében,
- K. mivel az ombudsman az intézmény tizenötödik évfordulójának alkalmából új stratégiát indított a 2009–2014 közötti megbízatására; mivel ez a stratégia központi kérdésnek tekinti az érdekelt felek meghallgatását, a gyorsabb eredményeket, az Unió közigazgatási kultúrájára gyakorolt kedvező hatást, az érdekeltnek és a nyilvánosságnak nyújtott időszerű és hasznos információkat, valamint a rendelkezésre álló erőforrások felhasználásának folyamatos újragondolását,
- L. mivel az ombudsmanhoz 2010-ben 2667 panasz érkezett ; mivel ez azt jelenti, hogy a panaszok száma 2009-hez képest több mint 400-zal csökkent,
- M. mivel az ombudsman 2010-ben 326 vizsgálatot zárt le (2009-ben 318-at), amelyből 323 alapult panaszbeadványon; mivel a vizsgálatok befejezéséhez szükséges idő a 2008-ban mért 13 hónapról 2009-ben és 2010-ben 9 hónapra rövidült; mivel a vizsgálatok többsége (66%) egy éven belül lezárult, több mint fele pedig (52%) három hónapon belül befejeződött,
- N. mivel az ombudsman hivatalból indított vizsgálatot kezdeményezhet, amennyiben ki akar vizsgálni egy lehetséges hivatali visszásságot egy panasz benyújtására nem jogosult

személy panasza alapján, illetve ha az intézményeknél rendszerszintű problémát vél felfedezni; mivel az ombudsman 2010-ben három hivatalból indított vizsgálatot zárt le és hatot kezdeményezett,

- O. mivel a 2010-ben indított vizsgálatok 65%-a az Európai Bizottsággal foglalkozott (2009-ben 56%), 10% az Európai Személyzeti Felvételi Hivatalt (EPSO) érintette, 7% az Európai Parlamentet, 2% az Európai Unió Tanácsát és 1% az Európai Unió Bíróságát,
- P. mivel a 2010-ben lezárt ügyek több mint felében (55%) az érintett intézmény békés megoldást fogadott el vagy rendezte az ügyet,
- Q. mivel az ombudsman további észrevételt adhat ki, amennyiben egy ügy kezelése kapcsán lehetőséget lát a közigazgatás színvonalának javítására; mivel az ombudsman 2010-ben 14 esetben adott ki további észrevételt (kevesebbet a 2009-ben kiadott 28-hoz képest), hogy ezáltal javítsa a polgároknak nyújtott szolgáltatás színvonalát,
- R. mivel kritikai észrevételre olyan esetben kerül sor, ha (i) az érintett intézménynek már nem áll módjában megszüntetni a hivatali visszasságot, (ii) a hivatali visszasság nem jár általános következményekkel vagy (iii) az ombudsman részéről további intézkedés nem tűnik szükségesnek.
- S. mivel a kritikai észrevétel megerősíti a panaszost abban, hogy panasza indokolt volt, és egyúttal jelzi az intézménynek, hogy miben járt el helytelenül, annak érdekében, hogy a jövőben elkerülhesse a hivatali visszasságokat; mivel a kritikai észrevételek száma az elmúlt néhány évben folyamatosan csökkent, így a 2008-as 44-ről, illetve a 2009-es 35-ről 2010-re 33-ra esett vissza,
- T. mivel ajánlástervezetet olyan esetekben adnak ki, amikor az ombudsman részéről szükségesnek tűnik az utólagos nyomon követés, ha a hivatali visszasságot meg lehet szüntetni, vagy ha a hivatali visszasság különösen súlyos vagy általános következményekkel jár,
- U. mivel az ombudsman 2010-ben az esetek 12%-ában (40 ügy) állapított meg hivatali visszasságot; mivel ezek közül hét ügyben sikerült kedvező kimenetelt elérnie ajánlástervezetek kidolgozásával,
- V. mivel az ombudsman különjelentést küldhet az Európai Parlamentnek, amennyiben egy intézmény vagy szerv nem válaszol megfelelően egy ajánlástervezetre,
- W. mivel a különjelentés az ombudsman végső fegyvere és az utolsó érdemi lépés, amelyet egy ügygel kapcsolatban megtesz, mivel az állásfoglalások elfogadása és a Parlament hatáskörének gyakorlása a Parlament politikai megítélésére van bízva,
- X. mivel az ombudsman 2010-ben egyetlen különjelentést nyújtott be a Parlamentnek,
 - 1. jóváhagyja az európai ombudsman által ismertetett, 2010-re vonatkozó éves jelentést; gratulál az ombudsmannak 2010. januári újraválasztásához;
 - 2. tudomásul veszi az ombudsman által a jelenlegi megbízatásához kidolgozott új stratégiát,

amely kezdeményezéseinek és tevékenységeinek alapját képezi; megállapítja, hogy ebben a stratégiában szerepel többek között a panaszosokkal, a civil társadalommal és más érdekelt felekkel való folyamatos párbeszéd, a bevált gyakorlatok azonosítása az Ombudsmanok Európai Hálózatához tartozó kollégákkal folytatott együttműködés és konzultáció révén, az uniós eljárások igazságosabbá és átláthatóbbá tétele, valamint a szolgáltatási kultúra ösztönzése az uniós intézmények igazgatásában;

3. hangsúlyozza, hogy az átláthatóság, az információhoz való hozzáférés és az európai polgárok jogainak tiszteletben tartása a polgárok és az intézmények közötti bizalom fenntartásának alapvető előfeltétele;
4. az EU döntéshozatali folyamatai és igazgatása keretében, a nyitottság és az elszámoltathatóság fokozása terén az ombudsman szerepét lényegesnek tartja egy olyan Unió létrehozásához, „amelyben a döntéseket a lehető legnyilvánosabban és az állampolgárokhoz a lehető legközelebb eső szinten hozzák meg”, ahogy azt az EU-Szerződés 1. cikkének (2) bekezdése előírja;
5. emlékeztet arra, hogy az európai ombudsman intézménye 2010. szeptember 27-én ünnepelte fennállásának tizenötödik évfordulóját; megjegyzi, hogy az eltelt tizenöt év alatt az ombudsman több mint 36 000 panaszra válaszolt, és jelentős mértékben hozzájárult ahhoz, hogy az európai intézmények jogorvoslatot nyújtsanak és javítsák az igazgatásuk színvonalát;
6. megjegyzi, hogy a tizenöt évnyi tevékenységből származó tapasztalatok révén az ombudsmani intézmény valódi betekintést nyert az igazgatáson belül előforduló hivatali visszasságok, rendszerszintű problémák és szervezeti hiányosságok alakulásába, ami lehetővé teszi számára, hogy útmutatást nyújtson az igazgatásoknak azzal a céllal, hogy elkerülhessék a hibák megismétlődését, valamint javíthassanak munkájuk színvonalán és átláthatóságán;
7. üdvözli az ombudsman kezdeményezését, miszerint rendszeres időközönként tanulmányokat tesz közzé, amelyekben megvizsgálja kritikai és további észrevételeinek utóéletét az uniós intézményeknél; megjegyzi, hogy 2009-ben összesen 81% volt a kielégítő nyomon követések aránya (a további észrevételek esetében 94%, a kritikai észrevételek esetében pedig 70%); úgy véli, hogy ez biztató fejlemény; mindazonáltal azon a véleményen van, hogy még tovább is lehet fejlődni, különösen a kritikai észrevételek arányát tekintve; szorgalmazza, hogy az intézmények működjenek együtt az ombudsmannal annak érdekében, hogy javítsák nyomon követési arányukat;
8. üdvözli az ombudsman és az uniós intézmények és szervek közötti, összességében konstruktív jellegű együttműködést; támogatja az ombudsman által külső ellenőrző mechanizmusként és az európai közigazgatás folyamatos fejlesztésének értékes forrásaként betöltött szerepet;
9. méltatja az ombudsmant az intézmény új logója és vizuális arculata, valamint a megújult külsejű éves jelentése miatt; ugyanacsak méltatja az ombudsmant amiatt, hogy javított intézményének átláthatóságán azáltal, hogy honlapján tájékoztatást ad a panaszok nyomán indított valamennyi új vizsgálatról;

10. hangsúlyozza, hogy a polgároknak tájékozottabbnak kell lenniük az intézmények működéséről, illetve az ombudsman szerepének átláthatóságát erősítő honlapról;
11. azt javasolja, hogy amikor az ombudsman a Petíciós Bizottsággal tartott ülésen bemutatja éves jelentését, ne csak az Európai Bizottság képviselői legyenek jelen, hanem az Európai Parlament, a Tanács és egyéb uniós intézmény, ügynökség, szolgálat és szerv igazgatása is, amennyiben azokkal szemben az ombudsman vizsgálatot folytat, külön jelentést ír, kritikai megjegyzést tesz vagy egyéb intézkedést hoz, megtehessek észrevételeiket a jelentéssel kapcsolatban, és részt vehessenek a vitában; szorgalmazza, hogy a Parlament, a Tanács és egyéb érintett uniós intézmény, ügynökség és szolgálat igazgatása a jövőben képviseltesse magát azokon az üléseken, ahol az ombudsman éves jelentésének bemutatása és megvitatása zajlik; úgy véli, hogy az e vitában való részvételük és a felelősségteljes kormányzással, valamint az európai ombudsman ajánlásainak és észrevételeinek köszönhetően megoldott problémákkal kapcsolatos álláspontjuk megosztása elősegítheti az uniós polgároknak nyújtott szolgáltatások és az intézményközi párbeszéd javítását, illetve hozzájárulhat egy valódi szolgáltatáskultúra kialakításához;
12. felszólítja az ombudsmant, hogy folyamatosan tájékoztassa a Parlamentet az új Európai Külügyi Szolgálattal és az Európai Tanáccsal folytatott kapcsolatának alakulásáról;
13. megjegyzi, hogy az ombudsmanhoz 2010-ben 2667 panasz érkezett az állampolgároktól, vállalatoktól, szövetségektől, nem kormányzati szervezetektől és regionális hivataloktól; megjegyzi, hogy ezek alapján több mint 400-zal csökkent a hatáskörén kívül eső panaszok száma;
14. egyetért azzal, hogy az elfogadhatatlan panaszok számának csökkenése részben az ombudsman honlapján 2009-ben bevezetett interaktív útmutatónak tulajdonítható, amely hatékonyan segít elirányítani a panaszosokat az ügyük kezelésére leginkább alkalmas szervhez;
15. bátorítja az európai ombudsmant, hogy folytassa az ombudsmanok európai hálózatának előmozdítását azzal a céllal, hogy kialakítson egy átfogó adatbázist, és javítsa az uniós polgároknak a felelősségi körök európai ombudsman, nemzeti ombudsmanok és a Parlament Petíciós Bizottsága közötti megosztásával kapcsolatban nyújtott tájékoztatást;
16. hangsúlyozza, hogy az Európai Parlamentnek forrásokat kell szánnia egy hasonló internetes portál beindítására Petíciós Bizottsága számára annak érdekében, hogy javítsa az intézmény ismertségét és átláthatóságát, és ezáltal hozzájáruljon az elfogadhatatlan petíciók számának csökkentéséhez, ugyanakkor útmutatással és tanácsadással segítse a petíciók benyújtóit, és javítsa a petíciós folyamat hatékonyságát és eredményességét;
17. elégedetten veszi tudomásul, hogy az ombudsman által közzétett kritikai észrevételek száma tovább csökkent (2010-ben 33, 2009-ben 35, 2008-ban 44, 2007-ben 55 volt); egyetért azzal, hogy ez bizonyítja, hogy az uniós intézmények kezdeményezőbb szerepet vállalnak a panaszok rendezésében és hogy az ombudsman hatékonysága révén bizonyos fokú legitimitást nyert ezen intézmények szemében;
18. gratulál az ombudsmannak ahhoz, hogy a vizsgálatok lezárásához szükséges átlagos idő egyre rövidül (2009-ben és 2010-ben körülbelül kilenc hónap); kéri, hogy alkalmazzák a

szükséges eszközöket a további rövidítéshez, az uniós polgárok igényeinek kielégítése érdekében;

19. megállapítja, hogy az ombudsman által 2010-ben indított vizsgálatok 65%-a az Európai Bizottságot érintette (219 vizsgálat); aggodalmát fejezi ki a 2009-ben mért 56%-hoz képest történt erős növekedés miatt (191 vizsgálat), és ismételten felszólítja a biztosokat – különösen pedig az intézményközi kapcsolatokért és igazgatásért felelős biztosot –, hogy lépjenek fel a jelenlegi helyzet jelentős és mihamarabbi javítása érdekében;
20. tudomásul veszi az ombudsman aggályait az Európai Bizottság által a kritikai észrevételeire adott nem kielégítő válaszok viszonylag magas száma miatt (32 válaszból 10); osztja az ombudsman véleményét, miszerint még mindig sokat kell tenni annak érdekében, hogy a tisztviselőket meggyőzzék arról, hogy az ombudsmannal szembeni defenzív hozzáállás az intézményük szempontjából egy elszalasztott lehetőséget jelent, ráadásul az Unió egészéről kialakult képnek is árthat; felszólít a válaszadási folyamat radikális javítására, köztük a válaszadás idejének csökkentésére (különösen időérzékeny ügyekben) és védekező helyett megoldásorientált válaszok kidolgozására; hangsúlyozza, hogy az európai polgároknak az Alapjogi Charta értelmében joguk van a megfelelő ügyintézéshez;
21. felhívja a figyelmet arra, hogy 2010-ben az ombudsman által vizsgált állítások között az uniós közigazgatás átláthatóságának hiánya volt messze a leggyakoribb; megjegyzi, hogy ez a feltételezés az összes lezárt vizsgálat 33%-ában merült fel, és ebbe beletartozott a tájékoztatás és a dokumentumokhoz való hozzáférés megtagadása is; osztozik az ombudsman amiatti frusztrációjában, hogy az átláthatósági ügyek száma az elmúlt években következetesen magas maradt;
22. megállapítja, hogy az ombudsman 2010-ben egyetlen különjelentést nyújtott be, amely azzal foglalkozott, hogy a Bizottság megtagadta bizonyos dokumentumok nyilvánosságra hozatalát és a teljes átláthatóság szellemében az ombudsmannal való jóhiszemű együttműködést; emlékeztet arra, hogy a Parlament 2010. október 27-én elfogadta a Petíciós Bizottság különjelentéséről szóló jelentését; emlékeztet arra, hogy az elfogadott állásfoglalás szorgalmazta, hogy a Bizottság vállaljon kötelezettséget az Európai Parlament felé arra vonatkozóan, hogy eleget tesz az ombudsmannal folytatott jóhiszemű együttműködésre irányuló kötelezettségének;
23. felszólít egy olyan tájékoztatási kampány megindítására, amely megerősíti az uniós intézmények alkalmazottjait arról, hogy az ombudsman kész meghallgatni és megvitatni az ügyeket, illetve amely kihangsúlyozza az ombudsman fellépésével járó előnyöket, az uniós intézmények igazgatásának az uniós polgárokhoz való közelítése érdekében;
24. emlékeztet arra, hogy az uniós intézmények dokumentumaihoz való hozzáféréstől szóló 1049/2001/EK rendelet 10 éve hatályban van; emlékeztet arra, hogy az e rendelet háttérében álló alapvető elgondolás az, hogy a nyitottság tekinthető a szabálynak, a titkosítás pedig a kivételnek; megjegyzi, hogy az intézmények még mindig küszködnek ezen felfogással; vélemény szerint az uniós intézményeknek, ügynökségeknek, szolgálatoknak és szervezeteknek a dokumentumok elkészítésekor szem előtt kell tartaniuk ezen elvet és meg kell bizonyosodniuk arról, hogy megtalálják a helyes egyensúlyt a megfelelő és kellő szintű átláthatóság, illetve a titkosság iránti valós igény között;

25. emlékeztet arra, hogy a 1049/2001/EK rendelet átdolgozása még folyamatban van; sajnálja, hogy az átdolgozási folyamatban nem történt előrehaladás; szorgalmazza, hogy a Tanács és a Bizottság legyen nyitottabb arra, hogy a dokumentumokhoz és információkhoz hozzáférést biztosít a polgárok és az Európai Parlament számára;
26. bátorítja az ombudsmant, hogy a továbbiakban is ragaszkodjon a dokumentumokhoz való hozzáférés alapvető jogához, az átláthatóság elvének a döntéshozatali folyamatban történő megfelelő végrehajtásához, a polgároknak kedvező szolgáltatási kultúrához és az uniós intézmények, ügynökségek és szervek proaktív hozzáállásához a dokumentumok nyilvánosságra hozatala terén, amely az uniós intézmények átláthatóságának és felelősségének alapelve; javasolja, hogy az uniós igazgatásról kialakult kedvezőtlen kép ellensúlyozása érdekében tegyék nyilvánossá az uniós polgárok számára az ombudsman általi eredményes beavatkozás példáit, valamint hogy mozdítsák elő a bevált gyakorlatokról a különböző intézmények között folyó párbeszédet;
27. egyetért az ombudsmannal abban, hogy egy tömör nyilatkozat a közszolgálati alapelvekről hozzájárulna a szolgáltatási kultúrához, és megerősítené a polgárok bizalmát az uniós közszolgálat és az intézmények iránt; érdeklődve várja az ombudsman nyilatkozatát a közszolgálati alapelvekről, amelyről jelenleg konzultál nemzeti kollégáival és más érdekelt felekkel;
28. javasolja, hogy a lehető legszélesebb körben terjesszék és tegyék könnyen elérhetővé az uniós polgárok számára a közszolgálati alapelvekről szóló ezen nyilatkozatot, azért, hogy az meggyőzze a polgárokat a mindennapjaik részét képező közszolgáltatások megóvása melletti uniós elköteleződésről;
29. mindazonáltal úgy véli, hogy az uniós igazgatási kultúra tartós megváltozását a legjobban az első ombudsman által is szorgalmazott, kötelező érvényű közös szabályok és elvek uniós igazgatáson belüli elfogadásával, illetve ezzel kapcsolatban a szolgáltatás elvének bevezetésével lehet biztosítani, és ezért elvárja a Bizottságtól, hogy prioritásként kezelje egy erre irányuló, az EUMSZ 298. cikkét alapul vevő rendelettervezet kidolgozását;
30. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és a Petíciós Bizottság jelentését a Tanácsnak, a Bizottságnak, az európai ombudsmannak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint ombudsmanjainak vagy ennek megfelelő intézményeinek.

INDOKOLÁS

Az európai ombudsman 2011. május 10-én bemutatta 2010. évi éves jelentését az Európai Parlament elnökének, Jerzy Buzeknek. 2011. május 23-án a Parlament Petíciós Bizottságának, az intézményével fenntartott kapcsolatokért felelős bizottságnak az ülésén ismertette a jelentést.

Nikiforosz Diamanduroszt európai ombudsmant az Európai Parlament 2010. január 20-i strasbourg-i ülésén választották újra, a hivatali esküt pedig 2010. október 25-én tette le Luxembourgban, az Európai Unió Bírósága előtt.

Az európai ombudsman megbízatásának jogalapját az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 228. cikke képezi, amelynek értelmében jogosult az Európai Unió intézményeinek¹ tevékenysége során előforduló hivatali visszasságokra vonatkozó panaszok átvételére. Az európai ombudsmannál való panasztétel jogáról az EUMSZ 24. cikke és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 43. cikke rendelkezik. A Lisszaboni Szerződés hatálybalépésével az ombudsman hatásköre kibővült, így abba most már a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) – a közös biztonság- és védelempolitikát (KBVP) is beleértve – keretében előforduló lehetséges hivatali visszasságok is beletartoznak.

Az ombudsman az Európai Parlament és az Európai Bizottság jóváhagyásával a következőképpen határozta meg a hivatali visszasság fogalmát: „Hivatali visszasság abban az esetben történik, ha egy közjogi szerv elmulasztja a rá vonatkozó szabálynak vagy elvnek való megfelelést.” Az intézmények szempontjából ez magában foglalja a jogállamiság, a megfelelő ügyintézés alapelveinek és az alapvető jogoknak a tiszteletben tartását. Az Alapjogi Charta az uniós polgárok egyik alapvető jogaként rögzíti a megfelelő ügyintézéshez való jogot (41. cikk), és a Charta kötelező az uniós intézmények igazgatására nézve.

Az európai ombudsman intézménye 2010. szeptember 27-én ünnepelte fennállásának 15. évfordulóját. Az intézmény az elmúlt tizenöt évben több mint 36 000 panasszal foglalkozott, és 3800-nál is több vizsgálatot végzett a lehetséges hivatali visszasságok ügyében. A panaszok ilyen nagy számának feldolgozása azt eredményezte, hogy az intézmény komoly tapasztalatokra tett szert, amelyek jóvoltából az ombudsman világos betekintést nyert az uniós intézmények igazgatásában előforduló hivatali visszasságok, rendszerszintű problémák és szervezeti hiányosságok alakulásába. Ez lehetővé teszi számára, hogy jogorvoslatot nyújtson, elősegítse az uniós igazgatás színvonalának javítását és gondoskodjon a bevált gyakorlatok terjesztéséről és alkalmazásáról.

Az ombudsman 2010. évi éves jelentése megújult külsővel jelenik meg, emellett 2010-ben az ombudsman és az Ombudsmanok Európai Hálózata is új logót kapott. Az olvasók visszajelzései alapján, valamint annak érdekében, hogy tükrözze az intézmény új vizuális arculatát, egyúttal törekedve az erőforrások lehető legjobb felhasználására, az ombudsman megújult jelentésében a továbbiakban nem szerepel a hagyományos bevezetés és összefoglalás, hanem ezek helyett egy külön áttekintés jelenik meg, amelyben az ombudsman

⁴ E dokumentum alkalmazásában az „intézmények” kifejezésbe beleértendők az uniós szervek, ügynökségek és hivatalok is.

felhívja a figyelmet az adott év legfontosabb fejleményeire.

Az ombudsman 2010-ben 2667, polgároktól, vállalatoktól, szövetségektől, nem kormányzati szervezetektől és regionális hivataloktól származó panaszt vett nyilvántartásba (2009-ben 3098-at), és összesen 2727 panaszt dolgozott fel. Ezek közül 744 panasz (27%) tartozott a hatáskörébe. A 2010-ben beérkezett panaszok közel 58%-át az interneten keresztül nyújtották be. Az ombudsman 326 vizsgálatot végzett panaszok alapján, és tizenkét esetben kezdeményezett hivatalból indított vizsgálatot.

Az ombudsman lehetőség szerint igyekszik kedvező kimenetelt elérni, és ennek érdekében olyan békés megoldásra törekszik, amely a panaszos és az érintett intézmény számára egyaránt kielégítő. 2010-ben 179 ügyben született békés megoldás. Ha azonban nem lehetséges békés megoldást elérni, az ombudsman kritikai észrevétellel zárja le az ügyet, vagy ajánlástervezet tesz közzé.

Kritikai észrevételre olyankor kerül sor, amikor az intézménynek már nem áll módjában megszüntetni a hivatali visszasságot, a hivatali visszasság nem jár általános következményekkel vagy az ombudsman részéről további intézkedés nem tűnik szükségesnek. Az ombudsman abban az esetben is tehet kritikai észrevételt, ha úgy véli, hogy egy ajánlástervezet nem lenne hatásos, illetve amikor az érintett intézmény nem fogadja el az ajánlástervezetet, azonban a hivatali visszasság esete nem indokolja különjelentés benyújtását az Európai Parlamenthez. A kritikai észrevétel mindazonáltal megerősíti a panaszost abban, hogy panaszja indokolt volt, és egyúttal világosan jelzi az érintett intézménynek, hogy miben járt el helytelenül, annak érdekében, hogy a jövőben elkerülhesse az ilyen intézkedéseket. Az ombudsman 2010-ben csak 33 ügyben tett kritikai észrevételt az intézményeknek, ami a 2009-es 35-höz és a 2008-as 44-hez képest csökkenést jelent. Ennek ellenére úgy gondolja, hogy még van hova fejlődni.

A további észrevételek eszközét az ombudsman olyankor veszi igénybe, amikor egy ügy kezelése kapcsán lehetőséget lát az igazgatás színvonalának javítására; erre 14 esetben került sor (2009-ben 28 esetben). A további észrevételekkel az ombudsmannak nem az a célja, hogy bírálja az érintett intézményt, hanem hogy útmutatást és tanácsot adjon arra vonatkozóan, hogy az intézmény hogyan javíthatna szolgáltatási színvonalán.

A nyilvánosság tájékoztatása érdekében, valamint azzal a céllal, hogy az intézmények okulhassanak hibáikból, az ombudsman a honlapján minden évben közzétesz egy tanulmányt a kritikai és további észrevételeinek utóéletéről az intézményeknél, az intézményeket pedig felkéri, hogy erre reagáljanak. A legutóbbi, 2009-es évre vonatkozó tanulmányból kitűnt, hogy a kielégítő nyomon követés aránya összességében 81% volt (a további észrevételek esetében 94%, a kritikai észrevételeknél pedig 70%). Bár az összesített arány biztató, a kritikai észrevételek nyomon követési arányán még lehet javítani.

Az ombudsman a 2010-ben lezárt ügyek 12%-ában (40) állapított meg hivatali visszasságot. Ezek közül hét esetben sikerült a panaszos számára kedvező kimenetelt elérnie azáltal, hogy ajánlástervezeteket dolgozott ki, amelyeket elfogadtak. Az ombudsman 2010-ben 16 új ajánlástervezetet tett közzé.

Az ombudsman olyan esetekben ad ki ajánlástervezetet, amikor az érintett intézmény még megszüntetheti a hivatali visszasságot, vagy ha a hivatali visszasság különösen súlyos, vagy

általános következményekkel jár. Ajánlástervezet esetén az érintett intézménynek a Szerződés szerint kötelessége három hónapon belül részletes véleményt küldeni az ombudsmannak.

Amennyiben egy uniós intézmény nem válaszol megfelelően egy ajánlástervezetre, az ombudsman különjelentést készíthet és küldhet az Európai Parlamentnek. A különjelentés az ombudsman végső eszköze, és egyben ez jelenti az utolsó lépést, amelyet az ombudsman egy panasz ügyének kezelése során tehet. Ettől kezdve a Parlamentnek kell döntenie az esetleges további lépésekről, például egy állásfoglalás készítéséről. A különjelentéseket a Petíciós Bizottsághoz kell benyújtani, mivel ez a bizottság felel az ombudsmannal fenntartott kapcsolatokért.

Az ombudsman 2010 folyamán egyetlen különjelentést nyújtott be a Parlamentnek, egy olyan panasz vizsgálata nyomán, amely az autók CO₂-kibocsátására vonatkozó dokumentumokhoz való hozzáféréssel foglalkozott. A különjelentés rámutatott, hogy a Bizottság közel 15 hónapig nem adott választ egy ajánlástervezetre, holott a Szerződésben előírt határidő három hónap. A Bizottság emellett az ombudsman felé tett kötelezettségvállalását sem teljesítette. Ezek a mulasztások a Bizottság részéről az ombudsmannal folytatott jóhiszemű együttműködésre vonatkozó kötelezettség megsértésének minősültek. A Petíciós Bizottság jelentést készített az ombudsman különjelentéséről¹ (előadó: Chrysoula Paliadeli, alelnök), amelyet a Parlament 2010. október 27-én fogadott el.

Ami a panaszok témáit illeti, az ombudsman éves jelentésében különösen gyakran szerepel az uniós intézmények dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférés, amely sok panaszt váltott ki. A 2010-ben lezárt ügyek 33%-a a dokumentumokhoz való hozzáféréssel foglalkozott.

Az intézményeket a Szerződés arra kötelezi, hogy munkájukat a lehető legnyitottabban végezzék, hogy ezzel elősegítsék a helyes kormányzást és biztosítsák a civil társadalom részvételét. Az EUMSZ 15. cikkének (3) bekezdése és az Alapjogi Charta 42. cikke rendelkezik az intézmények dokumentumaihoz való hozzáférés jogáról. Ezt a jogot az 1049/2001/EK rendelet érvényesíti.

Az ombudsman mindig is kitartóan védelmezte az uniós dokumentumokhoz való hozzáférés jogát, és több alkalommal is érdemben hozzájárult az 1049/2001/EK rendelet felülvizsgálatáról folytatott vitához. Az ombudsman 2010-ben 22 vizsgálatot végzett az 1049/2001/EK rendelet alkalmazásával kapcsolatos panaszok ügyében. Valójában a Parlamenthez intézett 2010. évi különjelentés is egy olyan ügy következménye, amely a dokumentumokhoz való hozzáférés megtagadása miatti panaszból indult ki.

Az ombudsmannak ahhoz is joga van, hogy felülvizsgálja a Bizottság jogsértési panaszok vizsgálatakor lefolytatott elemzéseinek és következtetéseinek érdemi részét. Ilyen esetben ellenőrizheti például, hogy ezek ésszerűek és érvekkel megfelelően alátámasztottak-e, illetve hogy a panaszosnak vajon teljes körű, világos magyarázatot nyújtanak-e.

Az ombudsman a 2010-ben feldolgozott összes ügy 70%-ában segíteni tudott a panaszosoknak azáltal, hogy saját maga indított vizsgálatot, továbbította a panaszt az illetékes

¹ Jelentés az európai ombudsman által a 676/2008/RT számú panasz ügyében az Európai Bizottsághoz intézett ajánlástervezetet követően készített különjelentéséről (2010/2086(INI)). Elfogadott szöveg: A7-0293/2010

uniós vagy nemzeti szervhez, illetve tanácsot adott a panaszosnak arra vonatkozóan, hogy hová forduljon. Az ombudsman hatáskörén kívül eső panaszokat sok esetben egy nemzeti vagy regionális ombudsman tudja a legjobban kezelni. 2010-ben 1435 panasz tartozott az Ombudsmanok Európai Hálózata valamely tagjának hatáskörébe, amely hálózatban a Petíciós Bizottság is teljes jogú tag. Az ombudsman 2010 folyamán 145 panaszt utalt a Petíciós Bizottsághoz, miközben egyéb panaszokat (601) is továbbított a Bizottsághoz (176), valamint más intézményekhez és szervekhez, köztük a SOLVIT-hoz is.

A 2010. évi éves jelentés külön felhívja a figyelmet az ombudsman és munkatársai által a 2009–2014-re szóló megbízatásának idejére összeállított új stratégiára. Ennek célkitűzései a következők:

- Odafigyelni az érdekelt felekre: visszajelzéseket kérni a panaszosoktól, kibővíteni és elmélyíteni a kapcsolatokat az uniós intézményekkel és a civil társadalommal, valamint azonosítani a bevált gyakorlatokat.
- Gyorsabb eredményeket elérni, egyrészt a vizsgálatok lezárásához szükséges idő lerövidítésével, másrészt a panaszok gyors rendezését elősegítő, egyszerűsített eljárások kidolgozásával.
- Kedvezően befolyásolni az uniós intézmények igazgatási kultúráját az igazgatási gyakorlatok javításának és a rendszerszintű problémák előtérbe helyezésének támogatásával.
- A jobb kommunikáció révén időszerű, hasznos tájékoztatást nyújtani az érdekelt feleknek és a nyilvánosságnak.
- Újragondolni az erőforrások felhasználását, valamint a legmagasabb színvonalú igazgatást érvényesíteni az intézményekben.

Az ombudsman intézménye, amelynek létszámterve jelenleg 64 pozíciót tartalmaz (20 tisztviselő és 44 szerződéses alkalmazott), költségvetése pedig körülbelül 9 millió EUR, az új stratégiával alapot és irányt ad tevékenységeinek, amelyekkel annak biztosítására törekszik, hogy az uniós polgárok teljes körűen élhessenek jogaikkal és javulhasson az uniós közigazgatás színvonala.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	13.7.2011
A zárószavazás eredménye	+: 18 -: 0 0: 0
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Margrete Auken, Elena Băsescu, Heinz K. Becker, Victor Boştinaru, Peter Jahr, Lena Kolarska-Bobińska, Erminia Mazzoni, Edward McMillan-Scott, Mariya Nedelcheva, Chrysoula Paliadeli, Nikolaos Salavrakos, Jarosław Leszek Wałęsa, Angelika Werthmann, Rainer Wieland, Tatjana Ždanoka
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Kinga Göncz, Cristian Dan Preda, Phil Prendergast